

Internetový nezávislý list podporující svobodné myšlení, podnikání a vytváření občanské společnosti především v oblasti ASKIBURGIONU.

Ve druhém století našeho letopočtu žil v Alexandrii slavný astronom a zeměpisec Klaudios Ptolemaios. Podle vyprávění obchodníků a vojáků kreslil mapy vzdálených zemí. Velké pohoří na severu země, v níž podle něj žil velký národ Boiochaimů, označil jako Askiburgion. Přiložíte-li Ptolemaiovu mapu na mapu dnešní, pod Askiburgionem naleznete Nízky a Hrubý Jeseník, část Slezska i střední Moravy. I mezi tvůrci tohoto listu naleznete nejednoho učeného Boiochaima. Na sklonku 19. století si příznivci strany realistické, sdružení kolem T. G. Masaryka uvědomili, že potřebné změny společenské vyžadují více informačních zdrojů. A tak vznikl v roce 1866 list ČAS, od počátku redigovaný Janem Herbenem. V roce 1990 si vydavatelé tohoto listu vypůjčili název i původní grafickou podobu hlavičky a vydávali až do roku 2005 list ČAS v tištěné podobě. A pochopitelně v duchu názorů původní České strany lidové (realistické). Ten pak na několik let, od 3. 2. 2005 do 21. 8. 2008 nahradil internetový deník Bruntálský Kurýr. Tento internetový, dle potřeby i tištěný list ČAS je tedy pokračováním obou zmíněných periodik a měl by v této podobě vydržet co nejdéle. Což bude i dílem vás, čtenářů.

Vydává: **občanské sdružení Vlastenecký poutník**, Čeladná 711, 739 12 Čeladná, v nakladatelství Moravská expedice®.

Redakce: petr.anderle@tiscali.cz; vpoutnik@tiscali.cz +420 724 100 646. Odpovědný redaktor: Petr Andrle. Každé vydání najdete také na www.hbl.cz; www.marianka.eu. Objednávky: e-mail s předmětem ČAS* Registrace MK ČR ze dne 22. 3. 2001 evidenční číslo MK ČR E 11 345

28. října – sv. Šimon a Juda Tadeáš – Den vzniku ČSR – byla neděle a začal padat v celé zemi sníh. Ale vždyť se to dalo čekat:

Na svatého Šimoniše přikluše k nám zima tiše.

Šimona a Judy – zima leze z půdy.

Svatý Šimon a Juda počasí o vánocích ovládá.

Na Šimona a Judy leze zima z budy

Svatý Wolfgang, jeden z patronů země české (na kresbě vlevo při žehnání poutníkům v Chudenicích) zemřel před 1018 lety v Horních Rakousích. O jeho životě dále:

31. října 994 zemřel český zemský patron **sv. Wolfgang** zvaný lidem českým také **Bolfánek**

Podivuhodný muž desátého století, který se tolik zasloužil i o zemi českou, sv. Wolfgang, byl misionář, benediktin. *(Na obrázku vlevo uděluje občanům Chudenicka své požehnání. Obraz Josefa Führicha z roku 1859).*

Letos uplynulo 1040 let od doby, kdy se stal biskupem v bavorském Řezně (972). V této funkci se pak zasloužil o to, že byla osamostatněna diecéze pražská, ačkoli předtím patřila do diecéze řezenské. Svatého Wolfganga jsme si vážili v našich dějinách po staletí.

Ještě v roce 1873 byla část jeho ostatků uložena v chrámě sv. Víta v Praze. Český lid jeho jméno těžko vyslovoval, upravil si ho na milý tvar „Bolfánek“, ještě předtím Volfánek. Jenže pak přišly doby, kdy jsme nenáviděli Vídeň i Vatikán, Rakušany i Němce, což nám v jistých případech vydrželo až dodnes. Není tedy divu, že o muži, který při jednání o samostatnosti biskupství pražského řekl:

„Drahou perlu zříme, anať se pod českou zemí skrývá, té však nedobudeme, leč zákupem ze svého zboží. Ejhle já, cožkoliv mám, i sebe sama rád na to vynaložím, aby se zmohutnělé v Čechách církvi dům Páně ustálil.“

v této zemi mnoho lidí vůbec nic neví. Hezké povídání o něm napsal svého času znamenitý náš novinář a publicista Karel Kýr a nazval je „O cestě svatého Wolfganga do Čech“

O CESTĚ SVATÉHO WOLFGANGA DO ČECH

Svatý Wolfgang, řezenský biskup, který se narodil asi roku 930 šlechtickým rodičům v zemi švábské, má velkou zásluhu o Čechy. A to proto, že svolil, aby země koruny české byly odtrženy od řezenského biskupství a aby bylo v Praze zřízeno nové biskupství. Proto byl také přijat do počtu menších patronů země české.

Čechy tehdy tvořily část řezenského biskupství, ale nutně potřebovaly vlastního domácího biskupa. K tomu svolil na prosbu českého vévody Boleslava Pobožného svatý otec Jan XIII. Ovšem za podmínky, že řezenské biskupství se vzdá tohoto svého práva. Boleslavovu žádost o propuštění z řezenského biskupství podporoval jeho přítel, Jindřich II., vévoda bavorský, ale také císař Ota I. Se svým synem. Biskup Wolfgang svolal k poradě svoji kapitolu, ale věhlasní rádcové v kanovníckém sboru kladli odpor. Jako důvod uváděli, že by byl se důchod řezenského biskupství značně zkrátit. Jinak však soudil sv. Wolfgang, což je zřejmé z jeho odpovědi:

„Drahou perlu zříme, anať se pod českou zemí skrývá, té však nedobudeme, leč zákupem ze svého zboží. Ejhle já, cožkoliv mám, i sebe sama rád na to vynaložím, aby se zmohutnělé v Čechách církvi dům Páně ustálil.“

Náklonnost a lásku k českému národu vyjevil pastýř Wolfgang také tím, že na počátku roku 973 sám osobně skládal zakládací listinu pražského biskupství. Podle národních pověstí a pošumavských památek se prý v Praze osobně zúčastnil slavného nastolení prvního českého biskupa Detmara. Pověst vypravuje, že když se ubíral šumavskými pralesy, zastihl první české obyvatele ve vesnici, která se nyní jmenuje Zelená Lhota. U vesnice na kopci jim hlásal slovo Boží a modlil se za český národ a prosil nebe o požehnání. Hora se prý zazelenala a okolní dvorce byly pojmenovány Zelená Lhota. Vděční obyvatelé postavili tomuto světcovi chrám Páně a zvolili jej na svého osadního patrona. Tedy zde byl první kostel svatého Wolfganga na českém území. Odtud se sv. Wolfgang vydal poříčím Úhlavy k Chudenicím, až došel k osadě Pravovice, o níž pověst z IX. století vypravuje toto:

„Pastevci této vesnice shromáždili se jednoho dne před dávnými věky na blízkém pastvišti, kde, jak se nyní stává, zpívajíce a hulákajíce rozdělali sobě mohutný oheň, a bavili se při tom, hrajíce sobě na krále. Jeden chlapec stojí rozkročen, kdežto ostatní větve a pejruci přinášejí. Mezi těmi, kteří z lesa přicházejí, má jeden uschované vyřezávané dřevo, žezlo královské představující. U plamene rozkročen stojící král nyní musí uhádnouti, u kterého žezlo se nalézá, a neuhádne-li, jest po jeho pohodlném kralování a koruna přejde na toho, který se žezlem vykázati může. Mezitím, co pravovická mládež hlučně si hrála, přiblížil se po pastvišti neznámý stařec, v jehož postavě zračila se velebnost a vážnost. Stříbrovlasé šediny jeho nezadržely však rozpustilou mládež, aby skotačivě k cizinci neběžela a jej do společné hry ho nenutila. Ale poněvadž stařec-cizinec váhal dříví z lesa na oheň přinášeti a před chlapcem králem se ukláněti, činila si bezbožná ta mládež z něho posměch a holemi a metlami bila na ctihodnou jeho hlavu. Ale tento pamětliv jsa božských slov Spasitelových, za zlé zlým se nespláceli, kráček vážně vzhůru na skalnatý vrch hory, žehnaje a blahoslavě celé zemi. Od té doby až po dnešní den nazývá se tato Skalnatá hora, již cizí, velebná stařec-poutník dostoupiv, Čechům slovo Boží hlásal, na památku tohoto svatého poutníka Hora sv. Wolfganga, neboť stařec tento nebyl nikdy jiný než sám sv. Wolfgang.“

Tolik pověst z IX. století. Později byl na této hoře postaven stánek Boží na počest sv. Wolfganga a poutníci sem přicházeli z blízka i z daleka. Do této kaple ve zlých časech i se svými rodinami utíkali rytíři Černínové z Chudenic a žádali od tohoto světce pomoc nebo děkovali za prokázané dobrodiní. Proto byl sv. Wolfgang také vždy ochráncem a přímluvcem rodu Černínů. Byl také ctěn obyvateli okolo Chudenic. Dosvědčují to farní matriky. Chlapcům bývalo při křtu často dáváno jméno sv. Wolfganga, a protože český lid toto jméno těžko vyslovoval, upravil si ho na „Bolfánek“. Toto památné místo a léčivý pramen jasné skalní vody navštěvovali v dávných dobách tisíce poutníků, takže kaple často davům lidí nepostačovala. Mnoho poutníků sem přicházelo i z Bavor, a protože se nemohli u sv. Wolfganga směstnat, nocovali ve vesnicích okolo Chudenic. Z tohoto důvodu začal hrabě Heřman Jakub Černín se stavbou prostorného kostela, kterou dokončil jeho syn František Josef roku 1725. Byl to prý krásný kostel a jako poutnické místo byl znám v celém Pošumaví. Avšak na rozkaz císaře Josefa II. byl roku 1785 zrušen a rozbořen. Ale malá dřevěná soška představující sv. Wolfganga byla v obzvláštní oblibě a vážnosti lidu celého okolí.

Když byl lidem za všeobecné lítosti stržen kostel sv. Wolfganga, nechtěl si lid sošku nechat vzít. Když chudenický farář, poslušen císařského rozkazu, sošku se svatyně odstranil, tu ho prý zastihl trest Boží. Když vezl sošku do Prahy, zemřel náhle po cestě. Byl raněn mrtvicí. Posvátná soška svatého Bolfánka zmizela a nikde se po ní nenalezly stopy. Tak se lid nerad loučil se svým milým patronem, svatým Bolfánkem.

V kapli, která později stála na místě kostela, byl obraz sv. Wolfganga a balvan s otiskem jeho šlépěje. Pouť sv. Wolfganga se konala v prostřední velikonoční svátek, tedy na Boží

hod. Pověst vypravuje, že se v takzvaném andělském pokoji, v chudenickém zámku, zbožnému rytíři Humprechtu Černínovi z Chudenic, ukázal anděl (viz vyobrazení nahoře). Právě v době, kdy konal svou ranní pobožnost. Řekl mu:

„Ačkoliv jsi zcela zdráv, vůli Boží jest, abys za tři dny zemřel. Se světem se rozluč u blízké lesní kaple sv. Wolfganga, odporuč duši svou v modlitbě Bohu.“

Humprecht, kterému bylo tehdy sedmdesát šest let, shromáždil kolem sebe všechny svoje děti a sdělil jim nebeské poselství. Pak putoval s celou rodinou do blízké lesní kaple sv. Wolfganga, svou ctnostnou a bohabojnou duši posilnil modlitbou. Rozloučil se skutečně se světem a třetího dne, jak mu anděl předpověděl, zemřel.

Tolik pověst. Dlužno ještě dodat, že se to stalo roku 1601. Černínský rod ctil sv. Wolfganga jako svého rodového patrona a všechny události ze života tohoto světce, které se zběhly v krajině kolem Chudenic, byly zobrazeny malířskými mistry v proslulé černínské obrazárně ve Vídni.

V krajině kolem řeky Úhlavy, od Zelené Lhoty k Chudenicím, se nalézalo více kapliček zasvěcených sv. Wolfgangu, a z úcty k tomuto světci bylo v českých krajinách pokřtěno mnoho dětí jeho jménem. Stačí si kdykoliv udělat exkurzi do historie a na každém kroku se můžeme přesvědčit o tom, že již za pradávných dob se kultura německého a českého národa prolínala.

Ve všech možných oblastech. Ať se to bývalým (ale i současným) mocipánům líbilo či ne.

PAVEL HELEBRAND

JESLIČKY SVATÉHO FRANTIŠKA

kostel sv. Václava v Ostravě 18. 12. a 19. 12. 2012 v 18:00 hodin a 26. 12. 2012 ve 14:00 hodin

Vánoční hra **Jesličky svatého Františka** se stala tradiční součástí ostravských Vánoc, v letošním roce ji mohou diváci zhlédnout již po osmé. Její uvádění se setkala v uplynulých letech s velkým ohlasem diváků. V inscenaci účinkují děti i dospělí a je určena obecnstvu od pěti až do sta let.

Vánoční hra se zpěvy skladatele **Pavla Helebranda** je inspirována příběhy a událostmi ze života svatého Františka z Assisi. Tento světec (1182–1226), který se v moderní době stal patronem ekologů, se za svého života proslavil láskou ke všem živým tvorům, pokorou a

životem v dobrovolné chudobě. Byl také básníkem a svá kázání často lidem přednášel ve formě udivujících divadelních výstupů, které doháněly k smíchu i k slzám. Aby lidem přiblížil noc Božího narození, postavil František v italském Grecciu první jesličky. Tak se stal zakladatelem oblíbené tradice, jež se udržuje až do našich dnů – postavit vlastní betlém v kostele, na náměstí nebo doma pod vánočním stromkem.

Originální libreto hry zahrnuje i původní dochované texty sv. Františka, jako je např. „Chvalozpěv bratra Slunce“. Hra, v níž František a jeho bratři bojují proti nástrahám samotného ďábla, vychází z poetiky lidového divadla, a proto jí nechybí humor, napětí a překvapivá rozuzlení. Celý příběh prostupuje melodická, emotivní hudba v živém provedení sólistů, vícehlasého sboru a komorního orchestru.

Roli sv. Františka ztvární **Petr Sýkora**, roli sv. Kláry zpívají sopranistky **Veronika Holbová** a **Simona**

Mrázová, zlého sedláka Pepína hraje **Roman Vlkovič**, roli čerta pokušitele hraje **Juraj Čiernik**. V rolích Františkových bratří, sester sv. Kláry, andělů a zvířátek účinkují členové **Operního studia NDM** a **sboru opery NDM** vedeného **Lenkou Živockou**. V neposlední řadě i amatérští herci a zpěváci z Ostravy a okolí. Osmičlenný orchestr složený ze členů **operního orchestru NDM** řídí **Jurij Galatenko**. Hudební nastudování **Lenka Živocká**, výprava **Tomáš Volkmer**, dramaturgie **Tereza Pogodová**, režie **Pavel Helebrand**. Pro ty, kdo se rozhodnou na představení přijít, ještě jedno upozornění: Chcete-li i vy pomoci svatému Františkovi se stavbou prvního betléma, přineste si prosím svíčku! **Vstupenky jsou v prodeji od 1. 11. 2012 Ostravský informační servis s.r.o., prodejna Portál Kostelní ul. nebo na tel. 724 258 882** Cena vstupenky je **160 Kč**, poloviční **80 Kč** /děti do 15 ti let, studenti, senioři, držitelé karty ZTP/. Více informací na www.vazna-hudba.cz

Masarykovi sudetští Němci

Petr Andrlé

Když 24. února 1935 přiběhl do knihovnačství pana Gerharda Franka v Bruntále poslíček z radnice s tím, že se má pan šéf dostavit na radnici k samotnému panu starostovi Rudolfu Schmidtovi, šlo zcela jistě o věc velice významnou. Pan Gerhard si oblékl božíhodové sako, černý svrchník a spěchal na radnici. Starosta Schmidt ho pověřil doposud neobvyklým úkolem. Vyrobít kožené desky se znakem města Freudenthal, jak se tehdy Bruntál jmenoval, na jejichž přední straně bude nápis „Čestné občanství města Bruntálu“.

Rozhodli jsme se, řekl udivenému panu Frankovi starosta Schmidt, že zastupitelstvo města udělí čestné občanství našemu prezidentu Tomáši Masarykovi. Stejně, jako to udělali i kolegové v sousedním okresním městě v Moravském Berouně a v mnoha dalších pohraničních městech. A potřebujeme, aby jmenování mělo i důstojný kabát. Když už to půjde na Hrad. A to bude vaše práce.

Gerhard Frank se zhostil svého úkolu velice dobře. Jeho kožené desky s textem o tom, proč bylo uděleno prezidentovi Masarykovi (7. 3. 1850 – 14. 9. 1937) čestné občanství Bruntálu jsou dodnes uloženy v archivu Kanceláře prezidenta republiky. Vnitřní listiny obsahují zdůvodnění návrhu a podpisy **všech (!) zastupitelů** města Bruntálu. Oficiální příležitostí udělení čestného občanství Prezidentu – Osvoboditeli byly jeho osmdesátiny. Občané tohoto státu, kteří jsou po mnohá desetiletí přesvědčováni o tom, že pouze tzv. sudetští Němci způsobili rozpad Československa, a že předtím Masaryk střílel do dělníků, si uvedené události mohou dost těžko vysvětlit. V roce 1935 nebyla situace ve střední Evropě jednoduchá. Doznívala světová hospodářská krize, která se například v Československu velmi citelně dotkla pohraničních oblastí všeobecně. V Německu již dva roky plál požár nejhorší odrůdy fašismu - nacismu. Hitler byl již dva roky říšským kancléřem. Československá republika stála před problémem Masarykova nástupce v úřadě.

Masarykův vysněný nástupce ministr Beneš, nedokázal za dvacet let existence nového státu najít společný jazyk se sousedy, což bývá většinou hlavní úlohou ministra zahraničí. Aktivity pohraničních okresů ho vůbec nezajímaly. Pro něj to všechno byli Němci. I ti Němci, jimž v roce 1918 v rámci mírových rozhovorů sliboval jazykovou a právní svobodu švýcarského typu. Ovšem pouze proto, aby na své sliby okamžitě zapomněl. Země potřebovala někoho, kdo by v této době řídil stát právě tak energicky, jako Masaryk v letech 1920 -1923, když s opravdovým státnickým umem zakročil proti bolševickým tendencím v zemi. Čestná občanství udělovaná Masarykovi v roce 1935 byla především symbolem občanských nadějí, že Československo půjde důsledně cestou pluralitní demokracie. Byla vyjádřením tužby po tom, aby v čele státu stanul státník, který pevně uchopí kormidlo státnosti.

A to si přáli ve své většině i sudetští Němci. V roce 1935 byl ještě čas. Bohužel, to co se zanedbalo zejména v zahraniční politice Československa předtím, to se ukázalo teprve později. Ale přesto - skutečnost, že se k těmto tendencím přidala významná pohraniční okresní města Bruntál a Moravský Beroun a mnohá další, svědčí o tom, že i v tomto prostředí s převážně německy hovořícími občany Československa demokratické tendence nesporně byly. Zřejmě si nikdo nedal tu práci, aby spočítal čestná občanství udělená T. G. M v roce 1935. Možná, že jich byly stovky. Co se událo později, to je již jiná kapitola a v roce 1935 bylo na mnohé činy již poměrně pozdě.

Masarykův život dávno předtím velice výrazně ovlivnilo několik významných osobností z řad sudetských Němců. Jejich pozdější osudy jsou si bohužel podobné. Jedno z prvních osudových setkání zažil Masaryk již jako student na vídeňské univerzitě. Když mu dal

dostatečnou z řečtiny budoucí ministr školství Wilhelm Hartel, který mu pár let poté, již jako ministr, výrazně pomohl.

Mimochodem - tehdy se ministři školství vybírali podle opravdových schopností a kvalifikace, nikoli podle členství v nějaké politické straně. Jen pro zajímavost. Wilhelm Hartel studoval v Opavě, maturoval na všeobecném gymnáziu v Praze na Malé Straně,

v roce 1863 získal na vídeňské univerzitě kvalifikaci středoškolského učitele, o rok později doktorát z filozofie. V roce 1866 se habilitoval a o tři roky později byl jmenován mimořádným a v roce 1872 řádným profesorem vídeňské univerzity. Mezi kolegy byl znám svoji láskou k řecké filozofii; v roce 1874 vydal třísvazkové dílo o Homérovi – Homerische Studien. Stal se členem císařské akademie, vydal zasvěcenou studii o Demosthénovi a kompletně přepracoval Curtiovu řeckou gramatiku. A to tak, že se dočkala 17. vydání a podle ní se učili

středoškolští studenti ještě v polovině 20. století. V roce 1882 byl povýšen do šlechtického stavu a byl mu udělen Řád železné koruny III. třídy. Ve svých padesáti letech, v roce 1889 byl Prof. Dr. c. k. dvorní rada Wilhelm rytíř Hartel (na snímku vlevo), nositel řady mezinárodních uznání, jmenován ředitelem dvorní knihovny. Teprve po této průpravě a kvalifikaci byl jmenován v roce 1896 odborným přednostou ministerstva vyučování a následně v roce 1900 ministrem.

Wilhelm Hartel ve svých studiích o Homérovi a Démostenovi vyzvedával především otázky síly ducha. Miloval řecké filozofy a jejich morální poselství dokázal svým spravedlivým a vpravdě rytířským jednáním vnášet do své doby. V roce 1876 dělal u profesora Hartela zkoušku z řečtiny i mladý posluchač filozofie, tehdy ještě pouze Tomáš

Masaryk. Profesor Hartel věděl dobře o studentově zanícení pro Platóna a filozofy starého Řecka. Věděl, že student Masaryk píše studii o Platónovi. Nicméně Masarykovy znalosti řečtiny stačily sice na studium řeckých filozofů v originále, přesto nebyly takové, jaké by si přísný pan profesor představoval. A tak mu dal spravedlivou dostatečnou. Ta neměla vliv na to, že Masaryk 10. března 1876 promoval na vídeňské univerzitě s vyznamenáním.

Při této příležitosti je třeba přidat ještě jedno jméno, které je spojeno se studentem Masarykem a s pohraničím. Rodák z Freiwaldau, dnes Jeseníku, Dr. Edmund Weiss (1837 – 1917 na snímku vlevo) vystudoval také filozofii na vídeňské univerzitě, avšak jeho koníčkem byla astronomie, matematika a fyzika. V roce 1861 se habilitoval jako soukromý docent matematiky a díky své publicistické činnosti si získal velmi dobré renomé v oboru astronomie. Cestoval do Anglie a do Ameriky, nakupoval

přístroje, vybudoval ve Vídni hvězdárnu a stal se její ředitelem. Je autorem mnoha astronomických studií a byl členem rady zahraničních společností. V dějinách astronomie má své nezastupitelné místo. Byl řádným profesorem vídeňské univerzity, členem Akademie věd, dvorním radou a císař mu udělil komturský kříž Řádu Franze Josefa.

A jakou to má souvislost s Tomášem Masarykem? Dr. Edmund Weiss byl právě dne 10. března 1876 jeho promotorem. V Masarykově diplomu je doslova uvedeno: *Edmund Weiss doktor filosofie, řádný profesor astronomie, rytíř Řádu Františka Josefa, člen akademie věd, řádně ustavený promotor: udělili jsme slouutnému panu Tomáši Masarykovi, rodákovi z Hodonína na Moravě, když obhájil disertační práci s názvem "Platonovu učení o duši", i řádnými zkouškami prokázal výbornou vzdělanost ve filosofii, jméno a pocty i práva a privilegia doktora filosofie a na důkaz toho jsme tuto listinu pro potvrzení opatřili pečeti univerzity. Ve Vídni dne 10. března 1876.*

Sudetský Němec tedy provedl promoční akt budoucího prezidenta. Proč zdůrazňuji to sudetský? Dr. Weissovi po druhé válce nepomohlo ani to, že byl členem řady významných zahraničních vědeckých společností, a že například kráter Weiss na Měsíci je pojmenovaný po něm. Po válce jsme na jeho rodném domě ve Freiwaldau (v němž byla později umístěna kavárna a hotel Kretschmar, po válce hotel Slovan) rozmlátili pamětní desku, která oznamovala, že se jedná o rodný dům významné evropské, ne-li světové osobnosti. A dlouho o něm nikdo nic „nevěděl“.

Jen pro zajímavost. Dr. Weiss v roce 1880 získal pro novou hvězdárnu ve Vídni dalšího vynikajícího hvězdáře, jímž byl Johann Palisa (1848-1925), rodák z Opavy, tatínek Franz byl obchodníkem a pocházel z Kylešovic. Johann Palisa objevil za svého života asi 120 planetek, některé jsou dodnes jím pojmenovány k počtě rodného města a Slezska (Oppavia, Silesia). Jeho rodný dům s pamětní deskou byl sice za 2. světové války poškozen, leč po válce byl nemilosrdně spolu s dalšími historicky cennými budovami zbourán. Desítky let poté se o Edmundu Weissovi či o Johannu Palisovi nesmělo ani mluvit, ani psát.

Hartel a Masaryk se po letech setkali znovu, byť ne tváří v tvář. Láska k řecké filozofii formovala jejich postoje. Proto Masaryk, později již jako univerzitní profesor, zastával nekompromisní stanoviska týkající se zásadních otázek historických a společenských. Řadu nepřátel si udělal tím, že spolu s profesorem Gebauerem řekli národu pravdu o tom, že tzv. Rukopisy Královédvorský a Zelenohorský (RKZ) jsou podvrh. Masaryk se nebál veřejně zastávat stanoviska, která provětrávala ztuchlost a zapšklost politiky Staročechů i jiných stran. Činil tak i prostřednictvím listu ČAS, který spolu s členy jeho Realistické strany založil. Není divu, že třináct let ležel na ministerstvu vyučování ve Vídni návrh na jeho jmenování řádným profesorem (ordináriem). Jako mimořádný profesor (exordinarius) měl o polovinu menší plat, a to se i některým jeho odpůrcům jevílo jako dostatečná pomsta za to, že si dovoloval říkat pravdu.

Jiného názoru byl však profesor Hartel. Znal Masarykovu doktorskou práci na téma Platónovo učení o duši, v němž i jemu její autor hovořil z duše. Okamžitě po nástupu do funkce sekčního šéfa v roce 1896 podepsal bez ohledu na nějaké pražské spory Masarykovo jmenování řádným profesorem. Nevěděl pochopitelně, že tak dává za pravdu budoucím prezidentovi nového moderního českého státu. Masaryk se o jeho odvaze zmiňuje v Rozhovorech s TGM, avšak jako o ministroví, jímž se ale skutečně stal až později. Což není podstatné.

... za tři roky jsem měl být ordináriem; byl už připraven návrh na jmenování, ale zapletl jsem se volky nevolky do toho sporu o Rukopisy. Část profesorů byla proti mně pro ty rukopisné spory, a proto hlasování o mé řádné profesuře dopadlo tak, že bylo jedenáct hlasů pro mne a jedenáct proti. Tož mělo rozhodnout ministerstvo ve Vídni; tam to šalamounsky nechali nerozhodnuti, také mne neměli rádi, chtěli mít na universitě pokoj. Prosím vás, z Prahy na mne chodily do Vídne denundace, že kazím mládež, že jsem šovinista, že zavrhuji Kanta a německou filosofii a tak dále. Takových věcí bylo - teď už se na to nezlobím; viděl jsem na tom, jak nesvoboda zkřivuje lidi. To se rozumí, ve Vídni mně nedůvěřovali; proto jsem musel čekat třináct let, než jsem se stal ordináriem. Byl tehdy ministrem profesor Hartl a ten byl tak rozumný, že se nebál čelit všem těm žalobám a denunciacím.

(Karel Čapek: Hovory s TGM)

Univerzitní profesor PhDr. Wilhelm rytíř Hartel, c. k. dvorní rada etc. etc. se narodil 28. května 1839 v chudé tkalcovské rodině ve Dvorcích u Bruntálu. Když se takto proslavil, pojmenovali po něm ulici, v níž stál jeho rodný dům číslo 10. Dali na dům pamětní tabuli a učinili zápis do městské kroniky.

14. ledna 1907, v roce svých nedožitých 68. narozenin, profesor Hartel, skutečný rytíř ducha, odchází na onen svět. Netuší, že o jedenáct let později bude jeho student Masaryk prvním prezidentem Československa. I kdyby to tušil již při té zkoušce z řečtiny, zachoval by se stejně. Protože jenom čest a pravda jsou zbraně, jimiž se vítězí v dějinách, byť cesty pravdy jsou klikaté. V roce 1945 byla pamětní deska na domě č. 10 v ulici Wilhelma Hartela ve Dvorcích stržena a rozmlácena, neboť nějaké německé texty nesměly zašpinit naši cestu ke svobodě. Ulice po něm pojmenovaná, byla zčerstva přejmenována. Jak málo jsme v tu dobu byli svobodni, to nechť posoudí sama historie.

DNES DOPOLEDNE NA NĚMECKÉM VELVYSLANECTVÍ

Dnešní vydání ČASU jsme trochu posunuli do hodin večerních, Ti proto, abychom Vám mohli zvěstovat, že dnes dopoledne v deset hodin bylo Ing. Františku Vrchoveckému (na snímku vpravo) uděleno na setkání na velvyslanectví SRN v Praze vyznamenání ZLATÉ SRDCE PRO EVROPU, které uděluje Kruh česko – německého porozumění na základě iniciativy svého zakladatele Dr. Waltera Kotrby. Proslov, který měl první český nositel tohoto vyznamenání Petr Andrlé, zněl asi takto:

František Vrchovecký se po absolvování Vysoké školy zemědělské v Brně vrátil zpět do rodného kraje. Je rodák z Opavy, původem z Kravařska. Zde neměla jeho rodina v minulosti lehkou pozici, právě proto, že šlo lokalitu, v níž se po válce uplatňovaly totalitní náhledy na česko- německé vztahy.

Nastoupil do zaměstnání na Státní statek Vítkov na pozici agronoma střediska Budišov nad Budišovkou. Od r. 1979 až 1990 absolvoval základní vojenskou službu a ukončil ji důstojnickou zkouškou. Po absolvování vojenské služby dále pracoval na Státním statku Vítkov ve funkci agronoma střediska a od roku 1990 pak ve funkci vedoucího střediska Budišov nad Budišovkou.

V roce 1992 byl zvolen starostou města Budišova nad Budišovkou a v této pozici pracoval do 11. 11. 2010. Za tuto dobu nabyl mnoho zkušeností při práci s lidmi. Ve funkci starosty města kromě praktických znalostí s fungováním a budováním samosprávy i veřejné správy po roku 1989, pak mnoho praktických znalostí na úseku fungování demokratické správy a vedení malého provinčního města.

Projevil se jako bytostně demokratický politik a celých osmnáct let spravoval město ke spokojenosti obyvatel. V roce 1998 stál u zrodu úspěšného mezinárodního projektu CESTA ČESKO – NĚMECKÉHO POROZUMĚNÍ, s nímž tehdy přišlo občanské sdružení Vlastenecký poutník. František Vrchovecký od prvních chvil z titulu starosty podporoval všechny aktivity sdružení a podílel se na jeho práci. V roce 2008 se stal členem tohoto sdružení a dodnes pracuje v jeho výboru. Od dubna 1999, kdy byly položeny první desky na Cestu česko – německého porozumění byla vytvořena velká rodina 228 účastníků z Česka, Slovenska, Německa, Rakouska, Polska, Francie, Portugalska, USA a Nového Zélandu, je to úžasný úspěch. Mezi jejími účastníky jsou nejen jednotlivci, ale i zástupci obcí, měst, organizací a institucí, což představuje ve svém souhrnu statisíce lidí z celého světa.

Od roku 2009 se podílel na přípravách a realizaci výstavby Kaple Cesty česko – německého porozumění, která byla nákladem téměř 2 000 000 korun postavena u Cesty česko – německého porozumění a v roce 2011 slavnostně vysvěcena k počtě sv. Jana Nepomuckého.

K podpoře těchto aktivit vedl František Vrchovecký i své spoluobčany a byl sám jim příkladem. V rámci realizace tohoto projektu absolvoval s dalšími členy sdružení stovky besed a diskusí o budoucnosti Evropy, zejména pak o česko-německých vztazích. A to jak s místními občany, tak s četnými zahraničními delegacemi. V rámci projektu byla opravena řada místních památek připomínající soužití občanů v této pohraniční oblasti v 19. století a v první polovině 19. století. Podporoval i mnohé propagační akce, vydávání novin, publikací, jejichž jediným úkolem bylo obnovení historické, právní, kulturní a sociální paměti občanů České republiky, což je úkol i nadále velice složitý. Na tom všem má František Vrchovecký značný podíl. A v práci pokračuje dál, protože projekt zdaleka nekončí.

Sám jako osoba je skromný, poctivý a oddaný myšlenkám evropského soužití. Propaguje česko – německé vztahy i jinak. Navštěvuje bývalé občany Budišova nad Budišovkou v oblasti Karlsruhe, v Německé spolkové republice je provdána jeho sestra a trvale zde žije i jeho matka.

Manželka František Vrchoveckého Ing. Jaroslava Vrchovecká je učitelkou v místní základní škole a se svým chotěm jeho činnost plně sdílí. Jediná jejich dcera vystudovala farmacii a pracuje v Brně.

Poslední slova onoho projevu zazněla spontánně, děkujeme Ti Františku. Asi čtyřicet účastníků tohoto setkání vyjádřilo přesvědčení, že stále ještě máme co napravovat, že stále ještě je mnoho témat k diskusi.

**K OTÁZKÁM AKTUÁLNÍCH ČESKO- NĚMECKÝCH VZTAHŮ SE VRÁTÍME
V PŘÍŠTÍM ČÍSLE.**

FOTO PRO DNEŠNÍ DEN

Josef Melecký (uprostřed) dokonale tlumočil celý průběh onoho úžasného předávání ocenění ZLATÉ SRDCE EVROPY. Píšeme o tom na předchozí stránce.

PETROUŠKOVY PŘÍHODY (786)

Jak se nám tak blíží konec roku, přichází čas nejen pro různá předsevzetí, ale také pro různá konstatování. Jedním z nejčastějších je to, že „ten čas letí a my jsme zase o rok starší“. Jde o konstatování objektivně pravdivé, ale také tak trochu značně subjektivní. Všichni totiž dle kalendáře stárneme stejně. Různě ale stárneme podle toho, jak se cítíme i podle toho, jak a co plánujeme. Pocit našeho stárnutí je přímo úměrný našim touhám, možnostem a předpokladům k potřebným zásadním změnám v našem životě. Současně s tím si velice málo uvědomujeme, jak velice rychle roste počet těch, pro něž například šedesátka či sedmdesátka není žádný věk. Při této příležitosti je často citována ona příhoda z počátku minulého století, kdy navštívila slovatného spisovatele a básníka Jaroslava Vrchlického deputace jeho parnasovských kolegů u příležitosti jeho padesátin. Mluvíci delegace oslovil Mistra slovy „velebný kmete“ a nikomu to nepřidalo divné. Dnes by s tím zřejmě způsobil každému padesátníkovi značné rozpaky. Zvyšuje se kvalita života, navzdory všemu žijeme zdravěji, ale to ještě není tak podstatné, jako že žijeme sebevědoměji. Kdysi před pár lety zpovídal pro časopis REFLEX Richard Deml herce a publicistu Michala Pavlatu. Ten v jedné části rozhovoru vzpomíná, jak jeho vzdělaný a několika jazyky hovořící padesátiletý otec byl v době normalizace prakticky přinucen k emigraci. Když se mu podařilo ho po osmi letech ve Švýcarsku navštívit, užasl.

„Pamatoval jsem si otce jako šedivého, tlustého a unaveného chlapa a na letišti na mě čekal člověk, který vypadal na čtyřicet a měl jasné oči – svobodný svět ho doslova narovnal... „ říká Michal Pavlata. Dál myslím není třeba komentáře.

A to jsem dokonce četl předpověď nějakého odvážného demografa, který tvrdil, že lidé, kteří budou žít dvě stě i více let se již narodili. Pravdou je, že v polovině tohoto století se ztrojnásobí počet Evropanů ve věku nad 80 let a lidé ve věku 60 – 79 let budou tvořit jednu čtvrtinu celkového obyvatelstva Evropské unie. A to platí i pro nás. My zatím jen konstatujeme, že se průměrný věk našich občanů zvyšuje, život že se zkvalitňuje a máme z toho radost. Snad všichni. A ještě k tomu konstatujeme, že ten čas letí. A to je asi všechno.

V Německu například je již všeobecně používán pojem „ stříbrná ekonomika“, v Itálii vznikají projekty pod sloganem „ časová laboratoř“ a ve Švédsku nese mnoho projektů název „ zdravé stárnutí“. Problematikou demografických změn se v mnoha evropských zemích intenzivně zabývají četné programy regionů a obcí. U nás pochopitelně nic navíc jsme progresivně zdanili pracující důchodce a věříme tomu, že to je konzervativní a pravicová politika. Přitom dobře víme, že jsou to úlety jednoho své řemeslo již dávno nevykonávajícího chemika.

Svět se tedy vážení přátelé velice rychle mění, ovšem nikoli díky zvyšujícímu se počtu starců, ale díky tomu, že ti, kteří byli kdysi za starce považováni, jimi nejsou a nebudou. Ale pozor. Ke kvalitě života patří nutně sebevědomí. Až se vám tedy při pohledu na kalendář bude zdát, že ten čas letí, nekonstatujte to nějak sklesle. Zvedněte hlavu, kupte si moderní oblečení a vyjeďte si s vnuky na kolečkových bruslích. Neboť vezte, že ti ostatní, ti velební kmeti, sedí v hospodě a nadávají na poměry a tvrdí, že dřív bylo líp.

Dnes má svátek ŠTĚPÁNKA. Zítra, ve čtvrtek FELIX. V pátek TOBIÁŠ, v sobotu HUBERT, v neděli KAREL, v pondělí MIRIAM, v úterý LIBĚNA a ve středu SASKIE. Nezapomeňte jim blahopřát.

